

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. liepos 1 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0206 (NLE)

10587/22
ADD 1

EDUC 257
SOC 426
EMPL 285
JEUN 137

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. birželio 30 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriatui
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 316 final - Annex
Dalykas:	Pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos dėl veiksmingų būdų pasiekti gerus mokymosi rezultatus PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 316 final - Annex.

Pridedama: COM(2022) 316 final - Annex

Briuselis, 2022 06 30
COM(2022) 316 final

ANNEX

PRIEDAS

prie

**Pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos
dėl veiksmingų būdų pasiekti gerus mokymosi rezultatus**

{SWD(2022) 176 final}

PRIEDAS

Politikos, kuria siekiama gerų mokymosi rezultatų, metmenys

Šiais politikos metmenimis siekiama pagerinti visų besimokančiųjų, neatsižvelgiant į jų asmenines savybes, šeimines, kultūrinę ir socialinę bei ekonominę padėtį, mokymosi rezultatus. Juose nustatytos pagrindinės sąlygos ir priemonės, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigimo atvejų skaičių ir prastus mokymosi rezultatus pagrindinių įgūdžių srityje. Jie grindžiami plačiu ir požiūriu į gerus mokymosi rezultatus, kuris susijęs ne tik su akademiniais rezultatais, bet ir su tokiais aspektais kaip asmeninis, socialinis bei emocinis vystymasis ir besimokančiųjų gerovė mokykloje. Juose išdėstytos kai kurios pagrindinės sąlygos (1 ir 2 punktai) ir mokyklos bei sistemos lygmenimis įgyvendintini veiksmai.

- (1) Siekiant užtikrinti sėkmingą mokymąsi visiems besimokantiems asmenims, nepriklausomai nuo jų asmeninių savybių, šeiminių, kultūrinės kilmės ir socialinės bei ekonominės padėties, būtina **integruota ir visapusiška sėkmingo mokymosi užtikrinimo strategija** atitinkamu politikos lygmeniu (nacionaliniu, regioniniu, vietos), atsižvelgiant į švietimo ir mokymo sistemos struktūrą. Tokioje strategijoje visų pirma turi būti numatoma:
 - (a) užtikrinti koordinavimą su įvairiomis politikos sritimis (pvz., sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, užimtumo, būsto, teisingumo, pabėgėlių ir kitų migrantų įtraukties, nediskriminavimo) ir užtikrinti tvarų įvairių švietimo ir mokymo sistemos valdymo lygmenų bendradarbiavimą, taip pat sistemingą dialogą su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais (įskaitant besimokančius asmenis, tėvus bei šeimas ir asmenis, atstovaujančius labiau marginalizuotų grupių nuomonei) nuo projekto parengimo etapo iki įgyvendinimo ir vertinimo;
 - (b) turėti subalansuotą, nuoseklų ir suderintą politikos priemonių rinkinį, apimančią prevenciją, intervenciją ir kompensavimą, daugiausia dėmesio skiriant prevenciniams ir intervenciniams veiksams;
 - (c) (prireikus) integruoti nacionalinius, regionų ir vietos lygmens strateginius ankstyvo pasitraukimo iš švietimo ir mokymo sistemos prevencijos metodus su metodais, kuriais siekiama skatinti pagrindinius įgūdžius, kovoti su patyčiomis realiame gyvenime ir kibernetinėje erdvėje (įskaitant patyčias dėl lyties ir seksualinį priekabiavimą) ir remti gerovę;
 - (d) įtraukioje aplinkoje sistemingai derinti visiems besimokantiems asmenims skirtas universalias priemones su tikslinėmis priemonėmis, skirtomis kai kuriems besimokantiems asmenims arba jų grupėms, kurių poreikiai panašūs arba kuriems kyla tam tikra rizika, ir labiau individualizuotomis priemonėmis, skirtomis asmenims, kurie turi sudėtingų arba ilgalaikių poreikių ir kuriems kyla didžiausia rizika;
 - (e) ypatingą dėmesį skirti vaikams ir jaunimui, kuriems gresia nepalanki padėtis ar diskriminacija, užtikrinti tarpsektorinį požiūrį ir įtraukti atitinkamas priemones, skirtas rizikos grupėms, pavyzdžiui, vaikams, kurių socialinė ir ekonominė padėtis nepalanki, migrantų ar romų kilmės vaikams, pabėgėliams, besimokantiems asmenims, turintiems matomą ir nematomą negalią, įskaitant ilgalaikius fizinius, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimus, ar asmenims, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ar psichikos sveikatos problemų;

- (f) skirti dėmesio lyčių skirtumų švietimo ir mokymo srityje nustatymui, be kita ko, vykdant griežtesnę berniukų ir mergaičių rezultatų stebėseną, ir prireikus imtis konkrečių veiksmų;
- (g) remtis įrodymais, patikimomis duomenų rinkimo ir stebėsenos sistemomis (žr. 2 punktą) ir naujausiais kiekybiniais ir kokybiniais moksliniais tyrimais, atsižvelgiant į praktiką ir priemones, kurios akivaizdžiai sėkmingai padeda visiems besimokantiems asmenims siekti gerų mokymosi rezultatų. Be kita ko, tai reiškia, kad kaip pavyzdžiu bus remiamasi Europos lygmeniu suteiktais ištekliais, pavyzdžiui, Europos šalių priemonių rinkiniu mokykloms¹, Įkvepiančios įtraukaus ir pilietinio ugdymo praktikos vadovu², taip pat CEDEFOP Profesinio rengimo ir mokymo priemonių rinkiniu, skirtu spręsti mokyklos nebaigimo problemą³, taip pat Visą gyvenimą trunkančio orientavimo sistemų ir praktikos aprašu⁴;
- (h) skirti proporcingus išteklius, įskaitant nacionalinių ir ES fondų lėšų naudojimą, taip pat kitą paramą reformoms ir investicijoms į švietimo priemones, infrastruktūrą ir pedagogiką (visų pirma pagal programą „Erasmus+“, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, „Europos socialinį fondą +“, Europos regioninės plėtros fondą, Skaitmeninės Europos programą, programą „Europos horizontas“, techninės paramos priemonę, Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą, finansavimo schemą „Europos infrastruktūros tinklų priemonės“ (EITP2));
- (i) parengti įgyvendinimo planą, kuriame būtų nustatyti aiškūs tikslai ir etapai, stebėsenos ir vertinimo planą ir nacionalinėms aplinkybėms tinkamu lygmeniu sukurti koordinavimo mechanizmą ar struktūrą, siekiant palengvinti bendradarbiavimą, remti įgyvendinimą ir sudaryti sąlygas stebėsenai, vertinimui ir politikos peržiūrai.

(2) Kad integruota strategija būtų veiksminga, ji turėtų būti grindžiama **patikimomis duomenų rinkimo ir stebėsenos sistemomis**, kurios turėtų:

- (a) suteikti galimybę visais politikos lygmenimis (nacionaliniu, regionų ir vietos) analizuoti prastų rezultatų ir ankstyvo pasitraukimo iš švietimo ir mokymo sistemos mastą, dažnumą ir galimas priežastis, be kita ko, renkant marginalizuotų besimokančių asmenų ir šeimų nuomones;
- (b) būti naudojamos politikos formavimo ir valdymo, įgyvendinimo stebėsenos ir priimtų priemonių veiksmingumo ir efektyvumo vertinimo tikslais;
- (c) suteikti galimybę anksti nustatyti besimokančius asmenis, kuriems kyla rizika, arba tuos, kurie anksti pasitraukė iš švietimo ir mokymo sistemos, kad jiems būtų galima laiku suteikti tinkamą paramą, jų nediskriminuojant ir nestigmatizuojant;
- (d) suteikti pagrindą rengti veiksmingas gaires ir paramą mokykloms.

Idealiu atveju duomenys ir informacija turėtų apimti visus lygmenis (ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo) ir visas švietimo ir

¹ <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2edab132-7fbc-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>

³ <https://www.cedefop.europa.eu/en/toolkits/vet-toolkit-tackling-early-leaving>

⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/inventory-lifelong-guidance-systems-and-practices>

mokymo rūšis, būti prieinami įvairiais politikos lygmenimis ir privalo atitikti asmens duomenų apsaugos teisės aktus. Prireikus reikėtų rinkti kiekybinę ir kokybinę informaciją, kuri būtų smulkiai išskaidyta (pavyzdžiui, pagal tokius aspektus kaip lytis, socialinė ir ekonominė padėtis, migrantų kilmė, romų kilmė ir regioniniai skirtumai), taip pat informaciją apie įvairius veiksnius, darančius neigiamą arba teigiamą poveikį mokymosi rezultatams (pvz., dalyvavimą ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje, jos įstaigų lankymą, dalyvavimą mokymosi procesuose, gerus rezultatus pagrindinių įgūdžių srityje, gerovę mokykloje, psichikos sveikatą, bendrystės jausmą, elgesio problemas, diskriminacijos patirtį ir kt.).

- (3) Siekiant padėti **besimokantiems asmenims**, nustatyta toliau nurodyta geroji patirtis, kurios sėkmingas įgyvendinimas iš esmės priklauso nuo visų susijusių subjektų (mokyklų vadovų, mokytojų, instruktorių ar kitų atitinkamų darbuotojų) išpareigojimo nacionaliniu, regionų, vietos ir mokyklos lygmenimis, atsižvelgiant į švietimo ir mokymo sistemos struktūrą:

Prevencinės priemonės

- (a) užtikrinti, kad būtų iš anksto nustatytos vystymosi problemos, kalbinė kompetencija ir specialieji ugdymosi poreikiai, įskaitant socialinius ir emocinius sunkumus, taip pat anksti nustatyti besimokantys asmenys, kuriems gresia prasti mokymosi rezultatai ir mokyklos nebaigimas, kartu vengiant jų diskriminacijos ir stigmatizavimo;
- (b) rengti mokymo programas, kurios būtų orientuotos į besimokantį asmenį ir grindžiamos įtraukia bei santykiškai pagrįsta pedagogika, ir numatyti įvairių ir individualizuotų formų mokymo ir mokymosi galimybes. Prireikus turėtų būti apsvaistyta galimybė kartu su vaikais ir jaunimu kurti mokomąją medžiagą, visų pirma išteklius, susijusius su patyčių prevencija, socialiniu ir emociniu ugdymu, konfliktų sprendimu ir išankstinių nuostatų atsisakymu;
- (c) įtraukti socialinę ir emocinę ugdymą, patyčių prevenciją, psichikos ir fizinę sveikatą į mokymo programas – nuo ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros iki vidurinio ugdymo ir mokymo;
- (d) stiprinti mokomosios (-ųjų) kalbos (-ų) kompetenciją, kartu vertinant ir remiant besimokančių asmenų kalbą įvairovę kaip pedagoginį tolesnio mokymosi ir mokymosi rezultatų šaltinį. Tai gali apimti, pavyzdžiui, ankstesnių kalbos žinių vertinimą, tvirtą paramą besimokančio asmens gimtąja kalba ir mokyklinio ugdymo kalba, galimybę mokytis gimtosios šalies kalbos, mechanizmus, kuriais remiamas perėjimas iš priėmimo į įprastas klases įvairiais švietimo lygmenimis;
- (e) visų pirma padėti pabėgėliams ir naujai atvykusiems migrantams įgyti mokomosios kalbos įgūdžius, ankstyvame etape juos įtraukiant į įprastines klases ir mokymo programas ir teikiant tinkamo lygio papildomą individualizuotą paramą, kad būtų paspartintas socialinis ir akademinis mokymasis. Svarbų vaidmenį taip pat gali atlikti nuolatinės galimybės gauti kalbinę ir akademinę paramą bei profesinio orientavimo paslaugas, taip pat tėvų dalyvavimas ir tarpkultūrinis švietimas;
- (f) skatinti interaktyvius ir praktinius pedagoginius metodus, siekiant didinti besimokančių asmenų savarankiškumą ir atsakomybę mokantis ir įgalinti juos aktyviai dalyvauti ugdant gebėjimus. Tokie metodai gali apimti mišriojo mokymosi galimybes (įskaitant skaitmeninius išteklius, prieigą prie bibliotekų,

laboratorijų, muziejų, bendruomenių centrų ir gamtos), atsižvelgiant į neįgalių besimokančių asmenų poreikius, lankstų ir įvairų mokymosi laiko ir aplinkos organizavimą, tarpdalykinį mokymą ir mokymąsi, bendradarbiavimu grindžiamą mokymąsi ir tarpusavio paramą, taip pat neįgaliems besimokantiems asmenims skirtų pagalbinių technologijų naudojimą;

- (g) skatinti vertinimo praktiką, kurią taikant būtų atsižvelgiama į asmeninius mokymosi poreikius bei trajektorijas ir jie būtų remiami, visų pirma plačiai taikant formuojamąjį ir nuolatinį vertinimą ir derinant įvairias skaitmenines ir neskaitmenines formas bei priemones (pvz., portfelius, tarpusavio vertinimą ir įsivertinimą), kurios būtų įtraukios, orientuotos į kultūrą ir dalyvaujamojo pobūdžio;

Intervencinės priemonė

- (h) mokyklose sukurti sistemas, pagal kurias būtų teikiama tikslinė parama visiems besimokantiems asmenims, kurie susiduria su mokymosi sunkumais arba kuriems gresia prasti mokymosi rezultatai, taikant daugiadalykį ir komandinį požiūrį (pvz., įgyvendinant mentorystės programas, įskaitant tarpusavio mentorystę, pasitelkiant pagalbinius darbuotojus, skiriant papildomą mokymosi laiką mokslo metais ir (arba) atostogų laikotarpiu, suteikiant galimybę naudotis papildoma mokymosi aplinka);
- (i) įtraukioje ir prieinamoje aplinkoje teikti didesnę individualizuotą paramą besimokantiems asmenims, turintiems daugialypių sudėtingų poreikių, įskaitant socialinius, emocinius ir psichikos sveikatos poreikius (pvz., taikyti asmeninį kuravimą, individualius mokymosi planus, emocinės paramos specialistų konsultacijas, psichoterapinį gydymą, tarpdisciplinines grupes, paramą šeimai);
- (j) mokyklos lygmeniu arba bendradarbiaujant su kitais subjektais siūlyti sprendimus besimokantiems asmenims, kuriems sunku patenkinti pagrindinius poreikius dėl jų socialinės ir ekonominės padėties (pvz., mokomosios medžiagos trūkumo, su transportu susijusių sunkumų, bado, mitybos ir miego trūkumo);
- (k) taikyti tikslines finansinės paramos schemas palankių sąlygų neturintiems besimokantiems asmenims, kad jiems būtų lengviau pereiti prie vidurinio ir tretinio švietimo ir mokymo sistemos lygių ir sėkmingai baigti vidurinio ugdymo lygio studijas, kurias baigus įgyjama atitinkama kvalifikacija;
- (l) numatyti pabėgėliams ir naujai atvykusiems besimokantiems migrantams skirtą finansavimo tvarką, kad prireikus būtų užtikrinta galimybė lankyti mokymo mažoje grupėje arba parengiamąsias pamokas ir sklandus patekimas į švietimo ir mokymo sistemą visais lygiais;

Mišriosios intervencinės / kompensacinės priemonės:

- (m) teikti socialinę ir emocinę paramą besimokantiems asmenims, ypač tiems, kurie turi neigiamos vaikystės patirties, traumų ir sunkių socialinių ar emocinių sunkumų, trukdančių jiems dalyvauti ugdymo procese. Tai galėtų būti, be kita ko, konsultantų ir mentorių vaidmens stiprinimas tarp darbuotojų, palankesnių sąlygų mokiniams kreiptis į psichikos sveikatos priežiūros specialistus ir naudotis jų paslaugomis mokyklose ir aplink jas sudarymas, taip pat ankstyvos intervencinės priemonės, skirtos patyčių aukoms ir jų skriaudikams. Kurti

tarpusavio ir bendruomenės paramos priemonės, siekiant užkirsti kelią patyčioms realiame gyvenime / kibernetinėje erdvėje ir kovoti su bet kokios formos diskriminacija;

- (n) pabėgėliams ir naujai atvykusiems migrantams užtikrinti galimybę gauti teisingą, poreikius atitinkančią ir pakankamą paramą, įskaitant socialinę ir emocinę paramą, padedant jiems įveikti sunkumus, susijusius su potrauminiu stresu, migracijos ar integracijos patirtimi. Visų pirma socialinė ir emocinė parama turėtų būti įtraukta į platesnę ir tarpsektorinę sistemą, kad būtų atsižvelgta į visus konkrečius jų poreikius, bendradarbiaujant su socialinėmis ir sveikatos priežiūros tarnybomis, psichikos sveikatos įstaigomis ir visomis kitomis atitinkamomis tarnybomis bei agentūromis ir aktyviai įtraukiant besimokančius asmenis bei šeimas;
- (o) sudaryti palankesnes sąlygas dalyvauti užklasinėje ir nemokyklinėje veikloje (sporto, meno, savanoriškos veiklos ar darbo su jaunimu ir kt.) ir gerinti jų mokymosi rezultatų pagrindimą dokumentais ir patvirtinimą;
- (p) stiprinti ugdomąjį orientavimą, profesinį orientavimą ir konsultavimą, taip pat profesinį rengimą, kad būtų padedama įgyti karjeros valdymo įgūdžių ir gebėjimų. Tai turėtų apimti mokymo programose numatytą ir papildomą veiklą, pavyzdžiui, mokymąsi darbo vietoje, apsilankymus darbo vietoje, darbo stebėjimą, karjeros žaidimus ar pažintinius kursus.

(4) Įgyvendinant strategiją svarbus vaidmuo tenka **mokyklų vadovams, mokytojams, instruktoriams ir kitiems darbuotojams**. Kad galėtų prisiimti šią didelę atsakomybę, jiems reikia paramos ir sugebėjimo suprasti nelygybę švietimo srityje, prastus rezultatus bei pasyvumą ir su ja kovoti. Jiems ne tik reikia suteikti būtinų žinių, įgūdžių bei gebėjimų, bet ir sudaryti tinkamas darbo sąlygas laiko, erdvės ir priemonių požiūriu. Nustatyti šie gerosios patirties pavyzdžiai:

Prevencinės priemonės:

- (a) į visas valstybines pirminio mokytojų rengimo programas integruoti įtraukties, lygybės ir įvairovės, supratimo apie prastus rezultatus ir pasyvumo aspektus, taip pat gerovės, psichikos sveikatos ir patyčių klausimų sprendimą;
- (b) užtikrinti, kad kokybiškas moksliniais tyrimais grindžiamas pirminis mokytojų rengimas ir nuolatinis profesinis tobulėjimas padėtų užtikrinti, kad mokyklų vadovai, mokytojai, instruktoriai ir kiti pedagoginiai darbuotojai gebėtų:
 - suprasti riziką ir apsaugos veiksnius, kurie gali turėti įtakos akademiniam rezultatams, pasyvumui ar ankstyvam pasitraukimui iš švietimo ir mokymo sistemos, taip pat socialinius emocinius ir elgesio sunkumus;
 - suprasti gerovės, negalios ir psichikos sveikatos problemas, įskaitant potrauminį stresą, ir padėti besimokantiems asmenims ugdyti socialinius ir emocinius gebėjimus;
 - ugdyti savo gebėjimus mokyti daugiakalbėje ir daugiakultūroje aplinkoje;
 - pripažinti lyčių stereotipus mokymo ir mokymosi srityje (įskaitant menkus lūkesčius dėl berniukų mokymosi rezultatų) ir kovoti su jais, taip pat plėtoti lyčiai atžvalgią mokymo praktiką, kuri būtų palankesnė berniukų ir mergaičių motyvavimui ir įtraukimui;

- pripažinti ir spręsti įvairaus pobūdžio mokymosi sunkumus;
 - taikyti bendradarbiavimu grindžiamą praktiką ir dirbti daugiadalykėse grupėse mokykloje, taip pat su išorės partneriais;
 - atitinkamai naudoti įvairius mokymosi metodus, priemones bei aplinką ir aktyviai diegti mišrųjį mokymąsi, derinant veiklą patalpose ir lauke, individualizuotą bei grupinį mokymą ir mokymąsi, skaitmeninius ir neskaitmeninius išteklius ir kt.;
 - mokymo(si) srityje naudoti ugdomuosius vertinimo metodus ir priemones;
 - skatinti palankią mokymosi aplinką, taikant klasių valdymo, patyčių prevencijos ir konfliktų sprendimo strategiją, ir kurti pasitikėjimu grindžiamus santykius su besimokančiais asmenimis, tėvais, šeimomis ir globėjais, visų pirma iš nepalankios aplinkos;
- (c) skatinti mokytojus, instruktorius, mokyklų vadovus ir kitus pedagoginius darbuotojus dirbti mokyklose, kuriose yra daug nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių mokinių; skatinti būsimus mokytojus atlikti mokomąją praktiką tokiose mokyklose;
- (d) užtikrinti, kad visi darbuotojai, dalyvaujantys profesinio rengimo, mokymosi arba profesinio orientavimo veikloje, būtų parengti bei kvalifikuoti ir galėtų dalyvauti pirminiame ir tęsiniame mokyme;
- (e) remti mokytojų, instruktorių, mokyklų vadovų ir kitų mokyklos darbuotojų gerovę, be kita ko, užtikrinant tinkamas darbo sąlygas, kokybišką pirminį rengimą ir nuolatinį profesinį tobulėjimą, galimybes gauti paramą, kreiptis į psichikos sveikatos priežiūros specialistus ir naudotis jų paslaugomis, taip pat užtikrinant bendradarbiavimą ir tarpusavio paramą;

Intervencinės priemonės:

- (f) sudaryti palankesnes sąlygas mokytojų, instruktorių ir kitų pedagoginių darbuotojų bei specialistų mainams, tarpusavio mokymuisi ir tarpusavio paramai, pasitelkiant tinklus, seminarus ir daugiaprofesines mokymosi bendruomenes, taip pat palengvinti galimybę naudotis kompetencijos centrų paslaugomis ir atitinkamais ištekliais, kurie gali padėti mokymą ir mokymąsi pritaikyti prie konkrečių visų besimokančių asmenų poreikių. Visų pirma užtikrinti galimybę naudotis specializuotų išteklių centrų ar patariamųjų grupių, kurie galėtų suteikti reikiamas priemones ir pedagoginius metodus pabėgėliams ir naujai atvykusiems besimokantiems migrantams remti ir dirbti įvairiose vietovėse ir mokyklose, paslaugomis;
- (g) išnagrinėti, kaip taikant alternatyvius būdus įgyti mokytojo profesiją galima sudaryti palankesnes sąlygas didesnei pedagoginių darbuotojų įvairovei ir atverti mokytojo profesiją įvairios kilmės asmenims, įskaitant kandidatus, kurie patys patyrė socialinių ir ekonominių sunkumų.
- (5) Paaikškėjo, kad skatinant sėkmingą visų besimokančių asmenų mokymąsi itin veiksmingi **visos mokyklos bendruomenės dalyvavimu grindžiami metodai**, kuriuos taikant aktyviai dalyvauja ir bendradarbiauja visi mokyklos bendruomenės nariai (mokyklų vadovai, mokytojai, instruktoriai ir kiti pedagoginiai darbuotojai, besimokantys asmenys, tėvai ir šeimos) ir įvairūs suinteresuotieji subjektai (socialinės ir sveikatos tarnybos,

jaunimo tarnybos, ambulatorines priežiūros paslaugas teikiantys darbuotojai, psichologai, kvalifikuoti emocinės paramos konsultantai / psichoterapeutai, slaugytojai, logopedai, orientavimo specialistai, vietos valdžios institucijos, NVO, verslas, profesinės sąjungos, savanoriai ir t. t.) bei visa bendruomenė. Sėkminga politika gali apimti tokias priemones:

Prevencinės priemonės:

- (a) užtikrinti pakankamą mokyklų vadovų ir valdybų savarankiškumą priimant sprendimus ir kartu griežtą jų atskaitomybę;
- (b) užtikrinti, kad visų sėkmingas mokymasis ir gerovė (įskaitant patyčių prevenciją, kovą su diskriminacija, lyčių aspektą ir sveikatos klausimus) būtų įtraukti į mokyklų planavimo ir valdymo procesus (mokyklų plėtros planus, misijų aprašus, metinius ar daugiamečius pedagoginius planus ir kt.), ir skatinti mokyklas rengti, stebėti ir vertinti konkrečius įtraukties planus;
- (c) užtikrinti, kad vidaus ir išorės kokybės užtikrinimo mechanizmais būtų siekiama gerų mokymosi rezultatų visiems besimokantiems asmenims ir gerovės mokykloje ir kad į juos taip pat būtų įtraukti tikslai ir rodikliai, susiję su tokiais klausimais kaip mokymosi atmosfera, patyčios ir gerovė; užtikrinti, kad atliekant išorės vertinimą / patikrą tikrinamoms mokykloms būtų teikiamos konsultacijos ir parama, padedama mokykloms atlikti įsivertinimą, taip pat skatinama savianalizės kultūra ir įtraukties bei gerovės strategijų ir praktikos tobulinimas;
- (d) užtikrinti profesinio tobulėjimo galimybes ir teikti gaires, siekiant padėti mokyklų vadovams valdyti organizacinius pokyčius ir skatinti įtraukią praktiką;
- (e) skatinti dalyvaujamaą ir demokratinę mokyklos aplinką, kurioje moksleiviai dalyvautų priimant mokyklos ir klasės sprendimus ir kurioje būtų taikomi dalyvavimu grindžiami metodai, pritaikyti vaikams ir jaunimui, įskaitant tuos, kurie kilę iš marginalizuotos aplinkos;
- (f) skatinti mokyklos kultūrą, kurioje vertinama įvairovė, puoselėjama besimokančių asmenų gerovė, skatinamas jų bendrystės jausmas ir sukuriama saugi aplinka dialogui kontraversiškais klausimais;

Mišriosios prevencinės ir intervencinės priemonės:

- (g) skatinti bendradarbiavimą ir daugiadalykę praktiką mokyklose ir partnerystę su vietos tarnybomis, socialiniais ir sveikatos priežiūros specialistais, įmonėmis ir plačiąja bendruomene;
- (h) reklamuoti mokyklas kaip bendruomenės mokymosi visą gyvenimą centrus, kuriuose ugdymas ir socialinis gyvenimas yra glaudžiai susiję su kaimynyste ir kuriuose bendruomenė prisiima bendrą atsakomybę už mokyklą kaip mokymosi erdvę;
- (i) skatinti mokyklų tinklaveiką, taip pat daugiaprofesines mokymosi bendruomenes vietos, regionų, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis, kad būtų skatinamas tarpusavio mokymasis; skatinti mokyklas naudotis Europos šalių priemonių rinkinio mokykloms, Įkvepiančios įtraukaus ir pilietinio ugdymo praktikos vadovo ir CEDEFOP Profesinio rengimo ir mokymo priemonių rinkinio, skirto spręsti mokyklos nebaigimo problemą, išteklius;

- (j) skatinti kalbinį sąmoningumą mokyklose ir aplink jas: skatinti apmąstyti normas, vertybes ir požiūrį į kalbą ir kultūrų įvairovę, be kita ko, atrasti visas mokyklos bendruomenėje vartojamas kalbas, įtraukti tėvus ir šeimas, globėjus ir platesnę bendruomenę į kalbų mokymą, kurti bibliotekas, turinčias išteklių skirtingomis kalbomis, arba sudaryti palankesnes sąlygas popamokinei kalbinei veiklai;
 - (k) remti mokyklas, kad jos kiekviename naujai atvykusių migrantų (įskaitant pabėgėlius) kalbų mokymosi proceso etape įdiegtų veiksmingą praktiką, įskaitant atvykusiųjų sutikimą ir vertinimą (pvz., atliekant išsamų ir daugialypį raštingumo, kalbos ir kitų bendrųjų gebėjimų vertinimą), mokomąją praktiką ir priėmimą (pvz., prireikus užtikrinant ribotą laiką pradiniam parengiamiesiems užsiėmimams ir teikiant su gerove ir akademinė veikla susijusią paramą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos sklandžiam perėjimui į bendrojo švietimo sistemą) ir stebėseną (siekiant užkirsti kelią besimokančių migrantų geografinei segregacijai taikant įtraukimo į mokyklą ir priėmimo kriterijus);
 - (l) skatinti veiksmingą bendravimą ir bendradarbiavimą su tėvais, teisėtais globėjais ir šeimomis vaikų mokymosi pažangos ir gerovės klausimais, be kita ko, padedant kultūrų tarpininkams iš vietos bendruomenės. Įtraukti tėvus, šeimas ir teisėtus globėjus į mokymo programas ir nepamokinę veiklą (pvz., savanorišką veiklą klasėje, prailgintas skaitymo ir namų darbų ruošimo grupes, mokyklų kuruojamas bibliotekų ir popamokines programas, taip pat darbo paieškos grupes, darbo muges, dalyvavimą darbo vietoje, apsilankymus karjeros centruose ir kt.);
 - (m) skatinti aktyvų tėvų ir šeimų dalyvavimą priimant sprendimus mokykloje, įskaitant sprendimus dėl mokymo programų, planavimo ir vertinimo, gerovės ir psichikos sveikatos programų, socialinio ir emocinio ugdymo, profesinio orientavimo, skatinti ir remti tėvų iš marginalizuotų socialinių ir ekonominių sluoksnių dalyvavimą;
 - (n) remti tėvų dalyvavimą ankstyvajame vaikų skaitymo ir matematikos įgūdžių ugdyme, pavyzdžiui, rengiant namų knygų sistemas, įgyvendinant šeimos raštingumo iniciatyvas ir t. t. Bendradarbiaujant su vietos tarnybomis ir NVO, didinti šeimos mokymosi ir tėvų švietimo galimybes, visų pirma asmenims, kurių išsilavinimo lygis žemas ir kuriems gresia skurdas;
 - (o) teikti papildomą paramą palankių socialinių ir ekonominių sąlygų neturinčių vietovių mokykloms, kuriose mokosi daug mokinių iš marginalizuotos aplinkos. Tai galėtų apimti, jei reikia, mažesni mokinių ir mokytojų santyki tokiose mokyklose, taip pat tikslinį jų aprūpinimą medžiaga, įranga ir infrastruktūra.
- (6) Siekiant skatinti gerus visų besimokančiųjų mokymosi rezultatus, labai svarbu imtis veiksmų, susijusių su **sistemos lygmens ypatybėmis**, kurios gali įvairiais būdais daryti poveikį lygybei ir įtraukčiai švietimo ir mokymo procese. Rengiant integruotą ir visapusišką strategiją gali būti svarstomos šios struktūrinės priemonės:
- (a) užtikrinti bendras lygias galimybes naudotis įperkamos, kokybiškos ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigų paslaugomis, kurias teikia pakankamai darbuotojų ir kurios gali padėti didinti vaikų gerovę ir gerinti kognityvinį bei platesnį socialinį ir emocinį vystymąsi, suteikiant vaikams pagrindus, būtinus norint pasiekti gerų rezultatų moksle ir gyvenime;

- (b) stiprinti kokybišką, patrauklų ir lankstų profesinį rengimą ir mokymą, kuris apimtų profesinių įgūdžių ir bendrųjų gebėjimų įgijimą;
- (c) skatinti aktyvią kovą su segregacija politika, visų pirma nustatant priėmimo į mokyklą taisykles, kuriomis užtikrinama, kad mokyklos sudėtis būtų įvairialypė, ir politiką, kurią įgyvendinant daugiausia dėmesio būtų skiriama mokymosi kokybei, ir didinti informuotumą apie įvairovės naudą klasėje, kad būtų gerinami visų besimokančių asmenų švietimo rezultatai;
- (d) remti neįgalių besimokančių asmenų įtrauktį į bendrojo lavinimo mokyklas, veiksmingai padedant kvalifikuotiems pedagogams ir kitiems pedagoginiams darbuotojams / konsultantams arba sveikatos priežiūros specialistams. Kartu turėtų būti šalinamos mokyklos aplinkoje esančios fizinės kliūtys, užtikrinant aprūpinimą tinkamo formato mokomąja medžiaga, siūlant įvairius mokymo ir mokymosi metodus;
- (e) kuo labiau vengti mokymosi kurso kartojimo ir pakeisti jį priemonėmis, kuriomis ankstyvame etape būtų nustatomi ir stebimi vaikų ir jaunuolių mokymosi poreikiai ir atitinkamai teikiama tikslinė bei labiau individualizuota parama;
- (f) rasti alternatyvų ankstyvam skirstymui pagal gabumus, kad būtų skatinama teigiama skirtingų lygių gebėjimus turinčių besimokančių asmenų tarpusavio sąveika įvairialypėse grupėse ir sumažintas socialinės ir ekonominės padėties poveikis besimokančiųjų rezultatams dėl akademinės segregacijos;
- (g) didinti švietimo trajektorijų lankstumą ir galimybes keisti studijų kryptį, pavyzdžiui, rengiant modulinio mokymo kursus, siūlant profesinio orientavimo kursus arba skatinant kursų trukmės ir galimybių juose dalyvauti lankstumą. Sudaryti palankesnes sąlygas pereiti iš vieno lygio ar rūšies švietimo įstaigos į kito lygio ar rūšies įstaigą, taip pat baigus mokyklą ateityje susirasti darbą, be kita ko, taikant pripažinimo ir patvirtinimo tvarką, kvalifikuotų specialistų teikiamas profesinio orientavimo paslaugas ir aktyvų bendradarbiavimą su suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant įmones;
- (h) siūlyti būdus grįžti į bendrojo švietimo ir mokymo sistemą ir visiems asmenims, kurie per anksti pasitraukė iš švietimo ir mokymo sistemos, užtikrinti galimybę nemokamai dalyvauti kokybiškose antrosios galimybės programose, kuri taip pat galėtų būti pasiūlyta kaip Jaunimo garantijų iniciatyvos dalis.